Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0218

A Bizottság Észak-Macedóniáról szóló 2025. évi jelentése

Az Európai Parlament 2026. június 17-i állásfoglalása a Bizottság Észak-Macedóniáról szóló, 2025. évi jelentéséről (2025/2254(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről az Észak-macedón Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásra[1],

– tekintettel Észak-Macedónia európai uniós tagságra irányuló, 2004. március 22-én benyújtott kérelmére,

– tekintettel az Európai Tanács 2005. december 16-i határozatára, amelyben megadja Észak-Macedóniának az uniós tagjelölt ország státuszt,

– tekintettel a „Bővítés – Észak-Macedónia és Albánia” című, 2022. július 18-i tanácsi következtetésekre, valamint a bővítésről szóló, 2024. december 17-i tanácsi következtetésekre,

– tekintettel az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) létrehozásáról szóló, 2021. szeptember 15-i (EU) 2021/1529 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2],

– tekintettel a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz létrehozásáról szóló, 2024. május 14-i (EU) 2024/1449 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[3],

---

1 HL L 84., 2004.3.20., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2004/239(2)/oj.
2 HL L 330., 2021.9.20., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 HL L, 2024/1449, 2024.5.24., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– tekintettel Észak-Macedónia reformprogramjára, amelyet a Bizottság a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében 2024. október 23-án hagyott jóvá,

– tekintettel „A csatlakozási folyamat javítása – hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),

– tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó új növekedési terv” című, 2023. november 8-i bizottsági közleményre (COM(2023)0691),

– tekintettel a bővítést megelőző reformokról és szakpolitikai felülvizsgálatokról szóló, 2024. március 20-i bizottsági közleményre (COM(2024)0146),

– tekintettel a „2025. évi jogállamisági jelentés” című, 2025. július 8-i bizottsági közleményre (COM(2025)0900) és az azt kísérő, a „2025. évi jogállamisági jelentés – Országfejezet – A jogállamiság helyzete Észak-Macedóniában” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2025)0930),

– tekintettel a „2025. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2025. november 4-i bizottsági közleményre (COM(2025)0690) és az azt kísérő, „2025. évi jelentés Észak-Macedóniáról” című bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2025)0753),

– tekintettel az emberi jogok európai egyezményére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatára,

– tekintettel a 2018-ban, 2020-ban és 2021-ben rendre Szófiában, Zágrábban és Brdo pri Kranjuban tartott EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozókra és azok nyilatkozataira,

– tekintettel a 2025. december 17-én, Brüsszelben tartott EU–Nyugat-Balkán csúcstalálkozón elfogadott nyilatkozatra,

– tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (ODIHR) választási megfigyelő missziójának a 2024. április 24-i észak-macedón elnökválasztásról és a 2024. május 8-i parlamenti választásokról szóló, 2024. szeptember 23-i zárójelentésére,

– tekintettel az Európai Unió és az Észak-macedón Köztársaság közötti stabilizációs és társulási bizottság 19. ülésére,

– tekintettel az EU–Észak-Macedónia Parlamenti Vegyes Bizottság 2025. november 26-án és 27-én, Strasbourgban tartott 24. ülésén elfogadott közös ajánlásokra,

– tekintettel az Észak-Macedóniáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen az Észak-Macedóniával és Albániával folytatandó

csatlakozási tárgyalások megkezdéséről szóló, 2019. október 24-i állásfoglalására[4],

– tekintettel „Az uniós integráció elmélyítése a jövőbeli bővítésre tekintettel” című, 2024. február 29-i állásfoglalására[5],

– tekintettel az EU bővítési stratégiájáról szóló 2026. március 11-i állásfoglalására[6],

– tekintettel a 2001. évi ohridi keretmegállapodásra,

– tekintettel a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, a Bolgár Köztársaság és Észak-Macedónia közötti, 2017. augusztus 1-én aláírt és 2018 januárjában megerősített szerződésre,

– tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának 817(1993) és 845(1993) sz. határozatában ismertetett nézeteltérések rendezéséről, az 1995. évi ideiglenes megállapodás megszüntetéséről, valamint az Észak-Macedónia és Görögország közötti stratégiai partnerség kialakításáról szóló, 2018. június 17-i záró megállapodásra, amely preszpa-tavi megállapodásként is ismert,

– tekintettel a földrajzi nevek szabványosításáról 1977-ben tartott harmadik ENSZ-konferenciára,

– tekintettel az Észak-Macedóniával folytatott nyomon követést követő párbeszédre és az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által 2026. január 8-án elfogadott vonatkozó jelentésre,

– tekintettel a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság Észak-Macedóniáról szóló, 2023. június 29-én elfogadott hatodik jelentésére,

– tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2020. november 25-i, „A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó III. uniós cselekvési terv (GAP III) – Az EU külső tevékenységeiben a nemek közötti egyenlőség biztosítását és a nők szerepének megerősítését célzó ambiciózus program” című közös közleményét (JOIN(2020)0017) kísérő, „A GAP III végrehajtásához kapcsolódó célkitűzések és mutatók (2021–2025)” című közös szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0284), valamint az Észak-Macedónia országos szintű végrehajtási tervre (CLIP),

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

---

4 HL C 202., 2021.5.28., 86. o.
5 HL C, C/2024/6746, 2024.11.26., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj.
6 Elfogadott szövegek, P10_TA(2026)0077.

– tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A10-0162/2026),

A. mivel Észak-Macedónia 2005 óta rendelkezik uniós tagjelölt ország státusszal, és 2023 decemberében sikeresen lezárta az átvilágítási folyamatot;

B. mivel Észak-Macedónia uniós csatlakozás iránti stratégiai elkötelezettsége és a politikai pártok közötti nemzeti konszenzus megingathatatlan, és a polgárok körében az uniós tagság támogatottsága 2024-hez képest közel 10%-kal, 71%-ra nőtt;

C. mivel az EU bővítési politikája továbbra is stratégiai befektetés az európai kontinens békéjébe, demokráciájába, stabilitásába és jólétébe, és a csatlakozási folyamat hitelessége a szigorú feltételrendszertől és a tagjelölt országokkal szembeni méltányos bánásmódtól függ; mivel a tagjelölt országoknak teljes mértékben meg kell felelniük a koppenhágai kritériumoknak és tiszteletben kell tartaniuk az európai értékeket; mivel a kétoldalú kérdéseket kétoldalúan és a nemzetközi joggal összhangban kell megoldani, és azok nem használhatók fel a bővítési folyamat akadályozására vagy további átpolitizálására; mivel az uniós bővítési politika hitelessége attól is függ, hogy a tagjelölt országok végrehajtják-e a reformokat, és hogy az EU teljesíti-e kötelezettségvállalásait, amint valamennyi feltétel teljesül;

D. mivel a Parlament következetesen támogatta Észak-Macedónia európai perspektíváját és folyamatos párbeszédet folytatott az észak-macedóniai hatóságokkal, érdekelt felekkel és civil társadalommal, hangsúlyozva, hogy tartós reformokra, a demokratikus értékek, a jogállamiság, az emberi jogok tiszteletben tartására és az elfogadott kötelezettségvállalások teljesítésére van szükség;

E. mivel a kivándorlás továbbra is negatívan érinti Észak-Macedóniát, és hosszú távú kockázatot jelent az alapvető közszolgáltatások pénzügyi fenntarthatóságára nézve;

F. mivel a politikai polarizáció, a pártok közötti korlátozott együttműködés és a reformok lassú végrehajtása továbbra is csökkenti a közbizalom és a nyilvánosság részvételének mértékét;

G. mivel a nyelvre, az identitásra és kultúrára vonatkozó kérdések természetüknél fogva érzékenyek, különösen összetett történelmi kontextusokban; mivel az ilyen kérdések beépítése a bővítési vitákba azzal a kockázattal jár, hogy bonyolítja és átpolitizálja a tagjelölt országok csatlakozási folyamatát, és ezért önmérséklettel és felelősséggel kell kezelni azokat, megőrizve az uniós bővítési politika integritását;

H. mivel Észak-Macedónia mérhető, de lassú haladást ért el reformprogramjának végrehajtása terén, ami főként a nem alapvető területeken végrehajtott reformokra terjed ki; mivel a

reformprogram végrehajtása hozzájárul Észak-Macedónia társadalmának, gazdaságának és intézményeinek korszerűsítéséhez és fejlődéséhez;

I. mivel a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy készen áll arra, hogy további késedelem és újabb politikai döntések nélkül kormányközi konferenciát tartson, amint Észak-Macedónia a belső eljárásaival összhangban teljesíti a szükséges alkotmánymódosítások végrehajtására vonatkozó kötelezettségvállalását;

J. mivel egyes uniós tagállamok kifejtették álláspontjukat Észak-Macedónia tárgyalási keretével kapcsolatban;

K. mivel a kommunikáció és a múlttal való szembenézés közös megközelítésének megtalálása, valamint az emlékezés kultúrájának kölcsönös tiszteleten alapuló kialakítása az az alap, amelyre Bulgáriának és Észak-Macedóniának jövőbeli kapcsolataikat építeniük kell; mivel az Észak-Macedónia és Bulgária jövőbeli generációi közötti kapcsolat a két ország oktatási folyamatait fogja tükrözni;

1. megismétli, hogy teljes mértékben támogatja Észak-Macedónia uniós tagság iránti elkötelezettségét, amely egyértelmű és mérhető előrehaladáson, valamint szigorú, de méltányos feltételrendszeren alapul, valamint a csatlakozási kritériumok teljesítéséhez szükséges átalakító erejű változásokhoz; elismerését fejezi ki az ország európai integráció iránti elkötelezettségéért, és ösztönzi az EU-hoz igazodó reformok előmozdítására irányuló folyamatos erőfeszítéseket; emlékeztet azonban arra, hogy a csatlakozási tárgyalások előrehaladása továbbra is a tartós és mélyreható reformoktól függ és szigorúan érdemeken alapul;

2. sajnálattal állapítja meg, hogy legutóbbi jelentés óta nem történt előrelépés; hangsúlyozza, hogy a reformok folytatása megújult politikai elkötelezettséget és egyértelmű lépéseket igényel, többek között a szükséges alkotmánymódosítások, a pártok közötti konstruktív együttműködés és a hatékony parlamenti felügyelet tekintetében; megérti, hogy az alkotmánymódosítás fontos, de megosztó téma egy olyan országban, amely számos kihívással küzdött a független nemzetté válás felé vezető úton; e tekintetben hangsúlyozza, hogy az ország európai útja iránt elkötelezett valamennyi politikai érdekelt félnek sürgősen egyesítenie kell erőit a szükséges alkotmánymódosítások végrehajtása érdekében, amelyek lehetővé teszik az első tárgyalási témakör megnyitását; emlékeztet, hogy a pártok közötti együttműködés továbbra is alapvető fontosságú lesz a nemzeti jogszabályoknak az uniós vívmányokkal való összehangolásáról szóló tárgyalások során;

3. üdvözli a reformok végrehajtása iránti megújult elkötelezettséggel kapcsolatos közelmúltbeli politikai jelzéseket Észak-Macedóniában;

hangsúlyozza azonban, hogy az országot kizárólag a végrehajtott reformok eredményei alapján fogják értékelni; hangsúlyozza, hogy az alkotmánymódosítás előmozdítására irányuló, pártok közötti együttműködés hiánya nem mentség a szükséges egyéb reformok késleltetésére, amelyek az európai úttól függetlenül az ország és polgárai javát szolgálnák;

4. felhívja a tagállamokat, a Tanácsot és a Bizottságot, hogy őrizzék meg a csatlakozási folyamat kiszámíthatóságát és hitelességét, többek között azzal a céllal, hogy fenntartsák a csatlakozás támogatottságát a bővítési országokban; e tekintetben sürgeti az Európai Tanácsot és a tagállamokat, hogy nyilvánosan és egyértelműen jelezzék, hogy a Tanács gyorsan és feltétel nélkül pozitív döntést kíván hozni az Észak-Macedóniával folytatott csatlakozási tárgyalások következő szakaszába lépéséről, amint teljesülnek a 2022. július 18-i következtetéseiben foglalt feltételek; megjegyzi, hogy Észak-Macedónia az egyik leghosszabb ideje függőben lévő tagjelölt ország, amely több mint két évtizeddel ezelőtt kapta meg a tagjelölti státuszt; hangsúlyozza, hogy az, hogy az Európai Tanács már többször elhalasztotta az Észak-Macedóniával folytatott csatlakozási tárgyalások megkezdését, ami hozzájárult ahhoz, hogy az ország politikai érdekelt felei és a polgárok negatívan ítélik meg az uniós csatlakozás kilátásait;

5. megismétli az Európai Tanács Észak-Macedóniáról szóló 2024. évi következtetéseiben foglalt felhívását, hogy gyorsítsák fel az alkotmánymódosítás folyamatát; emlékeztet, hogy a Tanács megerősítette, hogy készen áll további késedelem vagy további politikai döntések nélkül újabb kormányközi konferenciát összehívni, amint Észak-Macedónia a belső eljárásaival összhangban teljesíti kötelezettségvállalását, és hogy ezt követően a Tanács készen áll arra, hogy a tárgyalási kerettel összhangban a lehető leghamarabb megnyissa az első tárgyalási témakört;

6. elismerését fejezi ki az észak-macedón polgárok uniós integráció iránti elkötelezettségéért és a projekthez nyújtott támogatásáért két évtizeddel a folyamat megkezdése után; felhívja a Bizottságot, hogy a lehető legtöbb területen terjesszen elő egyértelmű javaslatokat arra vonatkozóan, hogy miként lehet alkalmazni a fokozatos integráció eszközeit és garantálni azok hatékony végrehajtását – többek között a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési terv keretében – a teljes jogú tagság kiegészítéseként, nem pedig helyettesítéseként, annak érdekében, hogy Észak-Macedónia polgárai már a csatlakozás előtt élvezhessék az uniós integráció előnyeit;

7. emlékeztet, hogy egyhangú döntéshozatalra van szükség a csatlakozási tárgyalások megnyitásával és lezárásával kapcsolatban, amelyek a bővítési folyamat fő politikai mérföldkövei; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a Szerződésekkel teljes összhangban egyszerűsített folyamatok – például a bővítési folyamat köztes lépései

során minősített többségi szavazás alkalmazása – révén javítsák az EU cselekvőképességét;

8. emlékeztet, hogy az országok közötti kétoldalú vitákat a civil társadalom és szakértők bevonásával zajló nyílt párbeszéd és valódi együttműködés révén kell kezelni, jóhiszeműen és a nemzetközi joggal összhangban, és nem szabad eszközként használni a csatlakozási folyamat során;

9. hangsúlyozza, hogy a nyelvi, kulturális és nemzeti identitások minden ország valódi alapját képezik, és azokat harmadik feleknek nem szabad megkérdőjelezniük; megjegyzi továbbá, hogy ezek a kérdések nem befolyásolhatják az uniós csatlakozási folyamatot, amely az uniós vívmányok végrehajtására és a koppenhágai kritériumokban meghatározott uniós értékekkel és elvekkel, valamint a jószomszédi kapcsolatok elvével való összhangra összpontosít, és amelyet objektív kritériumoknak kell vezérelniük, kizárólag érdemeken alapulva; határozottan elutasítja az etno-nacionalista retorikát, többek között a politikai szereplők részéről, amely megosztottságot kelt és aláássa a jószomszédi, valamint az etnikai csoportok és közösségek közötti kapcsolatokat; felhívja az EU-t, hogy fokozza erőfeszítéseit az ilyen retorika és hatásának megfékezése érdekében;

10. üdvözli az észak-macedóniai etnikumok közötti kapcsolatok stabilitását és az ohridi keretmegállapodás végrehajtását, többek között méltányos képviseleti mechanizmusok révén; felszólítja az összes szereplőt, hogy óvják meg az ország stabilitásának és integritásának alapjait, mozdítsák elő az etnikai és kisebbségi csoportok és más közösségek közötti kapcsolatokat, együttműködést és párbeszédet, és kerüljék a megosztó retorikát;

11. tudomásul veszi Észak-Macedónia Alkotmánybíróságának 2024. szeptember 18-i határozatát az albán és más közösségek közintézményekben dolgozó képviselőinek kvótáira vonatkozó egyes rendelkezések megsemmisítéséről; hangsúlyozza, hogy az ország közigazgatásának tükröznie kell az ország többnemzetiségű összetételét; felhívja a hatóságokat, hogy az ohridi keretmegállapodással összhangban biztosítsák valamennyi közösség megfelelő és méltányos képviseletét, és a Velencei Bizottság véleményével és az uniós normákkal teljes összhangban módosítsák és hajtsák végre a vonatkozó törvénytervezetet; sürgeti az észak-macedón hatóságokat, hogy mielőbb oldják meg az albán nyelv államvizsgákon való használatának kérdését az ohridi keretmegállapodás mind jogi, mind szellemi gyakorlati végrehajtásának biztosítása érdekében, és ne mutassák be a diáktüntetéseket megtévesztő módon politikai indíttatásúként vagy destabilizáló tényezőként;

12. megjegyzi, hogy a Stabilizációs és Társulási Bizottság a közelmúltban üdvözölte az „alapkérdések” témakör megnyitásához szükséges referenciaértékek elérése terén a közigazgatási reformra és a jogállamiságról szóló fejezetekre vonatkozó ütemtervek révén elért eredményeket; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy az „alapkérdések” témakörről szóló tárgyalások megnyitásához szükséges kritériumokkal kapcsolatos valamennyi munkát az összes érdekelt féllel, köztük a civil társadalommal folytatott átlátható és érdemi konzultációs folyamat keretében készítse elő és zárja le;

A demokratikus intézmények működése

13. megjegyzi, hogy bár Észak-Macedóniában a demokratikus intézmények kielégítően működnek, a továbbra is fennálló politikai polarizáció késlelteti a szükséges reformokat és kinevezéseket; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nem próbálták meg elfogadni azokat az alkotmánymódosításokat, amelyek mellett az ország elkötelezte magát, és amelyek szükségesek az „alapkérdések” témakör megnyitásához; sürgeti az Észak-macedón Köztársaság nemzetgyűlésében képviselt valamennyi politikai pártot, hogy lépjenek túl a kampány heves retorikáján, és kétpárti módon működjenek együtt a szükséges reformokról szóló megállapodás elérése érdekében; felhívja az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy tegyenek több erőfeszítést e kérdés megoldásának megkönnyítése érdekében, többek között technikai segítségnyújtás és a párbeszéd elősegítése révén;

14. hangsúlyozza, hogy tovább kell erősíteni a végrehajtó hatalom parlamenti felügyeletét, és megerősített ellenőrzési mechanizmusokat szorgalmaz, beleértve az ellenzéki pártok és a civil társadalmi szereplők nagyobb mértékű bevonását;

15. üdvözli, hogy a 2025 októberében és novemberében tartott helyhatósági választások általában véve versenyen alapultak, és hogy a választási adminisztráció bizonyos eljárási hiányosságok ellenére többnyire hatékonyan készítette elő a választásokat; megjegyzi, hogy még mindig esedékes egy átfogó választási reform; ismét kéri a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala és a Velencei Bizottság által tett, függőben lévő ajánlások végrehajtását, valamennyi érintett érdekelt felet bevonva és átlátható módon; nagyobb átláthatóságot szorgalmaz továbbá a politikai pártok kiadásai és a politikai reklámok finanszírozása vonatkozásában, a hagyományos sajtóban és online egyaránt, és különösen a közösségi médiában; felhívja Észak-Macedóniát, hogy szüntesse meg azokat a szabályozási hiányosságokat, amelyek lehetővé teszik a választások rejtett befolyásolását, többek között az online politikai hirdetések szabályozása révén, beleértve a szponzorok kötelező azonosítását, a kiadások átláthatóságát és a célkiválasztási kritériumok érdemi közzétételét, valamint a harmadik fél általi finanszírozás és a kampányhoz kapcsolódó kiadási csatornák kezelését; méltányos

állami finanszírozásra szólít fel, és kéri, hogy valamennyi politikai párt és független jelölt egyenlő hozzáféréssel rendelkezzen a médiához;

16. felszólít a nők valódi és érdemi politikai szerepvállalásának növelésére helyi, regionális és nemzeti szinten a választási folyamatban és a politikai döntéshozatalban való részvételük fokozása érdekében; javasolja továbbá nemi kvóták bevezetését ott, ahol még nem léteznek, a nemzeti nemi esélyegyenlőségi stratégiában meghatározott, a nemek közötti egyensúlyra vonatkozó kötelezettségvállalásnak való megfelelés biztosítása érdekében;

17. elismeri, hogy történt némi előrelépés a közigazgatási reform és a digitális átalakulás terén, és javult az állami szektor átláthatósága és hatékonysága, többek között az elektronikus azonosításról szóló, az uniós rendeletekkel összhangban nemrégiben elfogadott jogszabály révén; megjegyzi azonban, hogy további erőfeszítésekre van szükség, beleértve a helyi önkormányzatok reformját és a 2023–2030-as közigazgatási stratégia erőteljesebb végrehajtását, amely lehetővé tenné a helyi közigazgatások számára, hogy jobb szolgáltatásokat nyújtsanak a polgároknak, helyi és regionális fejlesztési stratégiákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre, valamint biztosítsák a szükséges közigazgatási kapacitás meglétét;

18. sürgeti a közigazgatás további depolitizálását, valamint az érdemeken alapuló munkaerő-felvételi és felsővezetői kiválasztási eljárások teljes körű végrehajtását az uniós normákkal összhangban;

19. üdvözli az új ombudsman közelmúltbeli kinevezését; pozitívan értékeli a közhivatalok kinevezésével kapcsolatos nyilvános meghallgatások formáját, amelyek növelik az átláthatóságot és a nyilvánosság általi ellenőrzést; aggodalmát fejezi ki azonban a megkülönböztetés megelőzésével és a hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelemmel foglalkozó bizottság tagjainak kinevezési eljárása során a politikai favoritizmusra utaló jelek miatt; hangsúlyozza, hogy az egyenlőséggel foglalkozó szerveknek függetlenül és politikai befolyástól mentesen kell működniük;

Média és civil társadalom

20. üdvözli, hogy Észak-Macedónia megfelelő jogi garanciákat nyújt a véleménynyilvánítás szabadságára vonatkozóan; megjegyzi azonban, hogy további előrelépésre van szükség a szabad és független médiát valóban támogató környezet megteremtése érdekében; felhívja a médiát, hogy tanúsítson önmérsékletet az olyan retorika közzététele során, amely alááshatja az etnikai csoportok és közösségek közötti kapcsolatokat; hangsúlyozza, hogy a közösségimédia-platformoknak meg kell erősíteniük a tartalommoderálást, különösen az etnikai

gyűlöletbeszéddel kapcsolatban; ösztönzi továbbá a helyi és regionális magánmédia fejlesztését;

21. megjegyzi, hogy az újságírók védelmére vonatkozó jogi rendelkezések hatékony végrehajtása továbbra is kihívást jelent, különösen a női újságírókat célzó online zaklatás és nemi alapú erőszak eseteiben; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni konkrét jogszabályok hiánya, valamint a bírák, ügyvédek és újságírók e kérdéssel kapcsolatos korlátozott tudatossága továbbra is akadályozza az újságírók és a nyilvános kritikusok közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel szembeni hatékony védelmét; hangsúlyozza, hogy a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni irányelvvel[7] összehangolt nemzeti jogszabályokat kell elfogadni; aggodalmát fejezi ki a médiában dolgozók társadalmi-gazdasági bizonytalansága miatt, különös tekintettel a médiában dolgozó nőkre; felhívja a bűnüldöző szerveket és az igazságügyi tisztviselőket, hogy biztosítsák az újságírók elleni támadások, fenyegetések, zaklatás és nyomásgyakorlás hatékony kivizsgálását és szankcionálását, különös tekintettel a női újságírókra; sürgeti az illetékes hatóságokat, hogy proaktívan előzzék meg és szisztematikusan vonják büntetőeljárás alá a gyűlöletbeszéd, a gyűlölet-bűncselekmények és a megfélemlítés valamennyi esetét, alaposan vizsgálják ki a kapcsolódó támadásokat, és biztosítsák célpontjaik, például az újságírók, a kisebbségekhez tartozó személyek, a közösségek és más kiszolgáltatott csoportok biztonságát és védelmét;

22. aggodalommal állapítja meg a médiatulajdonlás fokozódó koncentrálódását és a közvetítőkön keresztüli rejtett ellenőrzés kockázatát; erősebb biztosítékokat kér a szerkesztői függetlenség, az átlátható állami hirdetési gyakorlatok és az újságírók védelme tekintetében; hangsúlyozza, hogy sürgősen hatékony médiareformra és hatékony összefonódás-ellenes intézkedések elfogadására van szükség, beleértve a média tulajdonviszonyainak és az állami hirdetésekre szánt közpénzek elosztásának teljes átláthatóságát, valamint a versenyre, az állami támogatásokra és szellemitulajdon-jogokra vonatkozó szabályoknak való megfelelést; hangsúlyozza, hogy a médiapluralizmus elengedhetetlen a demokratikus reziliencia szempontjából; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni a médiaszabályozó, a közszolgálati műsorszolgáltató és az elektronikus hírközlési szabályozó függetlenségét és kapacitását;

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1069 irányelve (2024. április 11.) a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan keresetekkel vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal („közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel”) szembeni védelméről (HL L, 2024/1069, 2024.4.16., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

23. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a magyar médiavezetők stratégiailag kulcsfontosságú televízióállomásokat és hírportálokat szereznek meg, lehetővé téve, hogy az Európa-ellenes narratívák áthassák a közbeszédet Észak-Macedóniában;

24. komoly aggodalmát fejez ki a nyilvános vita torzítására, valamint a demokratikus intézményekbe és az ország európai útjába vetett bizalom aláásására irányuló folyamatos kísérletek miatt az információs környezet összehangolt manipulálása révén, beleértve a rejtett befolyásolási műveleteket és a rosszindulatú narratívákat is; felhívja az EU-t és a tagállamokat, hogy tegyenek további erőfeszítéseket Észak-Macedónia támogatására a rosszindulatú külföldi beavatkozás elleni küzdelemben, többek között technikai segítségnyújtás révén; hangsúlyozza, hogy a rosszindulatú külföldi beavatkozás gyengíti az intézményi hitelességet és polarizálja a társadalmat; felhívja a hatóságokat, hogy hozzanak létre a demokratikus reziliencia átfogó és intézményesített keretét, egyértelműen meghatározott felelősségi körökkel, rendszeres kockázatértékeléssel és nyilvános jelentéstétellel, összhangban a demokratikus folyamatok védelmére vonatkozó, folyamatosan változó uniós normákkal; felszólít továbbá a média- és digitális jártasság javítására, a tényellenőrzés előmozdítására, a gyűlöletbeszéd valamennyi formája elleni küzdelemre, valamint a demokratikus értékeket és az ország uniós tagságra irányuló célját megkérdőjelező hibrid fenyegetésekkel szembeni reziliencia megerősítésére;

25. megjegyzi, hogy az elmúlt években az uniós csatlakozási kilátások hiánya teret adott az önkényuralmi szereplők fokozott szerepvállalásának az országban; a széles körű társadalmi támogatás fenntartása és a dezinformáció elleni küzdelem érdekében ezért ösztönzi az EU-val kapcsolatos reformokról és a csatlakozási folyamatról szóló átlátható és tényeken alapuló nyilvános kommunikációt; e tekintetben sürgeti a Bizottságot, hogy hatékonyabban kommunikáljon a macedón nyilvánossággal a valamennyi macedónt érintő kérdéseket kezelő reformok előmozdítására irányuló politikai akarat tartós hiányáról;

26. üdvözli a civil társadalmi szervezetek számára általában kedvező környezetet, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a civil társadalmat jobban be kell vonni a kiemelt területekbe és a nyilvános konzultációkba; tudomásul veszi a kormány és a civil társadalom közötti együttműködési tanács újraindítását; átlátható közfinanszírozást szorgalmaz a civil társadalmi szervezetek számára, valamint a jogszabályok javítását és a nemzetközi normákkal, köztük a Velencei Bizottság ajánlásaival és a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság ajánlásával való összehangolását; hangsúlyozza a civil társadalmi szervezetekkel folytatott inkluzív konzultációk és átláthatóság biztosításának fontosságát; felhívja a Bizottságot, hogy támogassa azokat a civil társadalmi szervezeteket,

amelyek alaposan nyomon követik és szükség esetén bírálják az EU-val kapcsolatos reformok végrehajtását;

Alapvető jogok

27. hangsúlyozza, hogy az Európa Tanács valamennyi tagállama köteles haladéktalanul végrehajtani az Emberi Jogok Európai Bíróságának függőben lévő ítéleteit; kiemeli, hogy minden jogszabályi változtatásnak meg kell felelnie a nemzetközi normáknak és a Velencei Bizottság ajánlásainak, valamint összhangban kell lennie a Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI) ajánlásával, beleértve az egyesületekről és alapítványokról szóló törvényt, valamint az egyesületek bejegyzésére vonatkozó bírósági ítéletek végrehajtását;

28. megjegyzi, hogy az alapvető jogok általános jogi kerete nagyjából megfelel az európai normáknak; felhívja azonban Észak-Macedónia kormányát, hogy erősítse meg a gyakorlati végrehajtást, javítva a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó intézményi keretet, hatékony mechanizmust biztosítva a nemi alapú és a kapcsolati erőszak elleni védelemhez, hozzáférést kínálva az egészségügyi szolgáltatásokhoz, és megfelelő forrásokat elkülönítve az áldozattámogató szolgáltatások számára; felszólít a nemek közötti egyenlőségről szóló törvény, a munkaügyi kapcsolatokról szóló törvény és a munkahelyi zaklatás megelőzéséről és az azzal szembeni védelemről szóló törvény végleges elfogadására, összhangban a nemzetközi normákkal és az uniós vívmányokkal, a nők életminőségének javítása érdekében, a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos kulcsfontosságú kérdések kezelése révén, különös tekintettel a politikai, gazdasági és társadalmi élethez való hozzáférésre;

29. üdvözli a büntető törvénykönyv 2023. évi módosításait, amelyek összehangolják a nemzeti jogszabályokat az isztambuli egyezménnyel; tudomásul veszi különösen a szexuális kényszerítés beleegyezésen alapuló fogalommeghatározására való áttérést és a nemi alapú erőszak kifejezett elismerését; üdvözli továbbá a családon belüli és a nemi alapú erőszak büntetőeljárás alá vonását megerősítő és az intim képek beleegyezés nélküli terjesztését bűncselekménnyé nyilvánító 2026. évi módosításokat; úgy véli, hogy ezek a reformok az európai normákhoz való érdemi igazodást jelentik;

30. hangsúlyozza, hogy folytatni kell a munkát a nem többségi közösségek helyzetének javítása érdekében, többek között a nyelvhasználat tekintetében, valamint a megkülönböztetés elleni küzdelem és a sokszínűség előmozdítása érdekében; üdvözli a kisebbségekhez vagy közösségekhez tartozó személyek jogainak védelmére vonatkozó cselekvési terv terén elért eredményeket, és arra ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy inkluzív módon véglegesítse azt, egyértelmű referenciaértékeket, mérhető mutatókat és célzott nyomonkövetési mechanizmust határozva meg azzal a céllal, hogy

hatékony védelmet biztosítson a megkülönböztetéssel szemben, és javítsa Észak-Macedónia valamennyi polgárának alapvető jogait; sürgeti az érintett politikai érdekelt feleket, hogy tartózkodjanak a polarizáló és eszkaláló nyelvezet használatától, amely hatással lehet a közösségek és kisebbségek kapcsolataira;

31. hangsúlyozza, hogy Észak-Macedónia etnikai és kulturális sokszínűsége felbecsülhetetlen értéket képvisel, és azt erőforrássá kell tenni a demokratikus és inkluzív kormányzás további megszilárdítása és Észak-Macedónia uniós csatlakozás felé vezető útjának felgyorsítása érdekében; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy alkotmányába foglalja bele valamennyi etnikai közösségét, mozdítsa elő az inkluzivitást, védje a sokszínűséget, küzdjön a megkülönböztetés ellen, erősítse meg a társadalmi kohéziót az európai értékekkel és demokratikus elvekkel összhangban, és teljes mértékben garantáljon egyenlő jogokat és lehetőségeket mindenki számára;

32. fokozott erőfeszítésekre szólít fel a romák tartós társadalmi-gazdasági kirekesztésének kezelése érdekében; sürgeti a hatóságokat, hogy mérhető mutatókkal és megfelelő intézményi ellenőrzéssel és költségvetési előirányzatokkal biztosítsák a romaintegrációs stratégia hatékony végrehajtását; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy egyes településeken továbbra is iskolai szegregációt alkalmaznak, és proaktív intézkedésekre szólít fel a szegregáció felszámolása érdekében;

33. aggodalommal állapítja meg, hogy alig történt előrelépés azon akadályok csökkentése terén, amelyekkel a fogyatékossággal élő személyek az élet legtöbb területén szembesülnek; nagyobb erőfeszítéseket szorgalmaz a fogyatékossággal élő személyek jogaira vonatkozó jogi és intézményi keret kiteljesítése, valamint a végrehajtás és az érvényesítés javítása érdekében; megjegyzi, hogy az erőforrások hiánya miatt továbbra is strukturális kihívások állnak fenn Észak-Macedónia megkülönböztetés megelőzésével és az azzal szembeni védelemmel foglalkozó bizottságának munkájában;

34. felszólít az LMBTIQ+-személyek jogai védelmének javítására és a közösség elleni, többek között online gyűlöletbeszéd kezelésére; mély aggodalmát fejezi ki az LMBTIQ+-személyek és a civil társadalmi szervezetek elleni gyűlölet fokozódása miatt Észak-Macedóniában;

35. sürgeti az összes politikai szereplőt, hogy módosítsák az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvényt, biztosítsák a nemek hozzáférhető és akadálytalan jogi elismerését, és hozzanak létre egy átlátható jogi eljárást, összhangban a nemzetközi normákkal és az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó 2019. évi ítéletével;

36. sürgeti a hatóságokat, hogy állítsák vissza a megkülönböztetés elleni kulcsfontosságú terminológiát az alapfokú oktatásról szóló

törvényben, és felszólít az iskolai erőszak kötelező bejelentésére vonatkozó rendelkezések újbóli bevezetésére a kiszolgáltatott csoportok védelme érdekében;

37. aggodalommal veszi tudomásul az észak-macedóniai börtönökben uralkodó életkörülményeket, amelyekkel sürgősen foglalkozni kell;

38. üdvözli a határigazgatás terén folytatott megerősített együttműködést, és felszólítja Észak-Macedóniát, hogy az emberi jogok és a nemzetközi jog teljes körű tiszteletben tartása mellett erősítse meg a migrációkezelést, lépjen fel a migránscsempészek, az emberkereskedők és a szervezett bűnözés egyéb típusainak bűnözői hálózatai ellen, javítsa az uniós vívmányokkal való összhangot, és kezelje a jogszerű és az irreguláris migráció kezelése terén tartósan fennálló kihívásokat; hangsúlyozza, hogy meg kell előzni az Észak-Macedónia határain történő jogellenes visszafordításokat;

39. elismerését fejezi ki Észak-Macedónia kormányának a szkopjei zsidó közösség egy épületét célzó, 2026. április 12-i antiszemita gyújtogatásra adott gyors válaszáért;

Jogállamiság

40. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az igazságszolgáltatási rendszer, a bíróságok és az ügyészség függetlensége, valamint a jogállamiság és a korrupcióellenes keretek megerősítésére irányuló erőfeszítések nem haladtak kellő mértékben előre; felhívja a politikai érdekelt feleket, hogy sürgősen tartózkodjanak az igazságszolgáltatásba való politikai beavatkozástól; aggodalommal veszi tudomásul az igazságszolgáltatás működésében tapasztalható mély strukturális hiányosságokat és negatív tendenciákat, többek között az igazságügyi intézmények nem megfelelő finanszírozása és elégtelen személyzete vonatkozásában, ami veszélyezteti a függetlenségét; felhívja ezért Észak-Macedóniát, hogy gyorsítsa fel a 2024–2028-as időszakra szóló igazságügyi reformstratégia végrehajtását;

41. hangsúlyozza az igazságszolgáltatás integritása és függetlensége megőrzésének fontosságát, többek között a Bírói Tanács megerősítése révén, összhangban a Velencei Bizottság 2023. évi szakértői értékelési missziójának ajánlásával és véleményével;

42. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Észak-Macedóniában a büntető törvénykönyv módosításai, amelyek lerövidítették az elévülési időket és csökkentették a magas szinten elkövetett korrupcióra és a hivatali visszaélésre vonatkozó szankciókat, aláásták a folyamatban lévő bírósági eljárásokat, beleértve a nagy horderejű ügyeket is, ami a prominens politikai szereplők büntetlenségének látszatát keltette, és tovább gyengítette az igazságszolgáltatásba vetett közbizalmat;

43. felhívja az illetékes hatóságokat, hogy biztosítsák a többek között etnikai csoportokat és közösségeket érintő esetleges gyűlölet-bűncselekmények megfelelő nyomon követését;

44. aggodalommal állapítja meg, hogy nem történt előrelépés a korrupció megelőzése és az ellene folytatott küzdelem terén, és hogy a korrupció számos területen továbbra is elterjedt; hangsúlyozza, hogy továbbra is jelentős és megmagyarázhatatlan szakadék áll fenn a hivatalosan bejelentett korrupciós nyomozások és a magas szinten elkövetett korrupciós ügyekben a bűnösség bírósági megállapítása között; felhívja Észak-Macedónia kormányát, hogy javítsa a korrupció és az összeférhetetlenség megelőzésére irányuló nemzeti stratégia végrehajtását, és fogadjon el új büntető törvénykönyvet az uniós vívmányokkal és a nemzetközi normákkal összhangban; felszólít továbbá a visszaélést bejelentő személyek védelmének megerősítésére, mivel az továbbra is gyenge, ami eltántorítja az egyéneket attól, hogy bejelentsék a korrupciós eseteket; üdvözli azonban Észak-Macedónia aktív részvételét a vagyonnyilatkozatok ellenőrzése céljából történő adatcseréről szóló nemzetközi szerződésben, ami regionális referenciapontként pozicionálja az országot ebben a mechanizmusban;

45. sürgeti a 2026–2030-as időszakra vonatkozó átfogó korrupcióellenes stratégia időben történő elfogadását, amely egyértelmű felelősségi köröket és mérhető célokat tartalmaz, és felszólít a Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO) fennmaradó ajánlásainak végrehajtására;

46. aggodalommal állapítja meg, hogy a bírósági eljárások késedelme és az erőforrások szűkössége továbbra is akadályozza a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek terén elért szilárd eredmények felmutatását; felszólít különösen a magas szintű korrupciós ügyekben folytatott nyomozásokra és jogerős ítéletekre, amelyek példaként szolgálhatnak arra, hogy a korrupcióval minden szinten foglalkoznak, és hogy az nem marad büntetlenül;

47. megállapítja, hogy az igazságszolgáltatásba vetett bizalom érzékelhető szintje továbbra is nagyon alacsony, és hogy további erőfeszítésekre van szükség az indokolatlan befolyás és megfélemlítés megelőzése érdekében;

48. felszólítja Észak-Macedóniát, hogy fokozza a pénzmosás elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit;

49. összehangoltabb erőfeszítésekre szólít fel a szervezett bűnözés elleni hatékony küzdelemben; felszólítja Észak-Macedónia kormányát, hogy hangolja össze a fegyverekre, kábítószerekre és pszichotróp anyagokra vonatkozó nemzeti jogszabályokat az uniós vívmányokkal;

50. ösztönzi a nemzeti hatóságokat, hogy hozzanak létre átfogó támogatási keretet a nemi alapú erőszak női túlélői számára,

beleértve a jogilag garantált pénzügyi segítséget, az ingyenes jogi segítségnyújtás és a bírósági költségek alóli mentesség garantálását, a gyermekek fizetetlen támogatásának fedezésére szolgáló állami alap létrehozását, valamint a nők gazdasági szerepvállalásába történő beruházások növelését célzott képzések, szociális vállalkozások és helyi foglalkoztatási kezdeményezések révén;

Társadalmi-gazdasági reformok

51. támogatja a gazdaság korszerűsítésére, a strukturális munkaerőhiány kezelésére, a digitális gazdaság megerősítésére és az üzleti környezet javítására irányuló folyamatos erőfeszítéseket, amelyek összhangban állnak az EU belső piaca által támasztott versenykényszerre való reagálással; hangsúlyozza, hogy a fenntartható gazdasági növekedés a jogállamiságtól, az igazságszolgáltatás kiszámíthatóságától és a korrupció elleni hatékony fellépéstől függ; felszólít a 2023. évi organikus költségvetési törvény végrehajtására, a költségvetési szabályok és a Költségvetési Tanács bevezetésére, valamint a középtávú költségvetési eljárás megerősítésére;

52. hangsúlyozza, hogy foglalkozni kell a társadalmi kihívásokkal, minőségi foglalkoztatáspolitikát kell biztosítani, elő kell mozdítani az uniós normákhoz való közeledést, és haladást kell elérni a szociális jogok európai pillére tekintetében;

53. üdvözli a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében a reformprogram és a többéves munkaprogram végrehajtása terén tett első lépéseket, ami jó úton halad afelé, hogy konkrét előnyöket biztosítson a polgárok számára; ösztönzi Észak-Macedóniát, hogy folytassa reformprogramjának végrehajtását; hangsúlyozza, hogy jelentősen fel kell gyorsítani és végre kell hajtani a reformprogramot, különösen az „alapkérdések” témakörben; hangsúlyozza, hogy a források folyósításának továbbra is szigorúan az elfogadott reformcélkitűzések és mérföldkövek teljesítésétől kell függenie; üdvözli az átfogó kiberbiztonsági keret, valamint az elektronikus dokumentumokról, az elektronikus azonosításról és a bizalmi szolgáltatásokról szóló aktualizált törvény elfogadását; üdvözli, hogy a Bizottság objektív és tényeken alapuló módon értékelte a reformlépések eddigi végrehajtását; melegen üdvözli, hogy a Reform- és Növekedéstámogató Eszköz keretében a közelmúltban 65,7 millió EUR-t folyósítottak Észak-Macedóniának, miután pozitívan értékelték a reformok végrehajtását, különösen a digitalizáció és az oktatás területén;

54. felszólítja az EU-t és Észak-Macedóniát, hogy biztosítsák a civil társadalmi szervezetek, a vállalkozói szövetségek és a szociális partnerek megerősített felügyeletét és érdemi részvételét a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz valamennyi szakaszában, beleértve a reformintézkedések kidolgozását, a

projektek végrehajtását és az eredmények nyomon követését; elismeri, hogy javítani kell az üzleti környezetet és a piacgazdaság működését; kéri, hogy helyezzenek nagyobb hangsúlyt a piaci torzulások kiigazítására irányuló intézkedésekre és a szociális védelmi intézkedésekre; kéri, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a negatív demográfiai tendenciákra, valamint az informális gazdaság és annak negatív társadalmi és költségvetési hatásai kezelésére;

55. felhívja a hatóságokat, hogy jogilag és a gyakorlatban is védjék meg a reprezentatív szakszervezetek függetlenségét és legitim szerepét, valamint biztosítsák az alapvető munkavállalói jogok tiszteletben tartását, beleértve a kollektív tárgyalásokat is; felhívja továbbá a hatóságokat, hogy biztosítsanak konstruktív és érdemi párbeszédet a szakszervezetekkel az olyan sürgős kérdések kezelése érdekében, mint a bérek, a munkakörülmények és a szociális védelem, a platformalapú munkára is kiterjedően;

56. elismeri a kulturális és kreatív ágazatok stratégiai jelentőségét, valamint egy stabil, az EU-hoz igazodó szerzői jogi keret szükségességét; felhívja Észak-Macedóniát, hogy biztosítsa a szerzők és előadóművészek méltányos díjazását, hangolja össze a közös jogkezelést az uniós vívmányokkal, és erősítse meg a kalóztevékenység elleni jogérvényesítést; hangsúlyozza, hogy a jogosultak gyenge védelme aláássa a média fenntarthatóságát és a magas színvonalú audiovizuális tartalmak fejlesztését;

57. kéri a fiatalokat, a tartósan munkanélkülieket, az alacsony képzettségű személyeket és a hátrányos helyzetű csoportokat, például a nőket, a fogyatékossággal élőket és a romákat és cigányokat célzó munkaerőpiaci aktivizálási stratégiák végrehajtásának folytatását;

58. ösztönzi az ifjúságpolitika megerősítését az ifjúsági részvételről és az ifjúságpolitikákról szóló törvény módosítása, hatékony nyomon követés és külön költségvetési kódex létrehozása, valamint a helyi ifjúsági struktúrák javítása révén;

59. üdvözli Észak-Macedónia integrációját az egységes eurófizetési térség (SEPA) földrajzi hatályába;

60. melegen üdvözli a Bizottság javaslatát és a Tanács felhatalmazását arra, hogy kezdjenek tárgyalásokat az uniós belföldi díjszabás szerinti barangolás rendszerének Albániára, Bosznia-Hercegovinára, Koszovóra, Montenegróra, Észak-Macedóniára és Szerbiára való kiterjesztéséről, és felhívja a Bizottságot és a nyugat-balkáni partnereket, hogy mielőbb tegyék meg a szükséges lépéseket az EU és a nyugat-balkáni partnerek barangolási piacainak kölcsönös megnyitása érdekében; hangsúlyozza, hogy a „belföldi díjszabás szerinti barangolás” területének a Nyugat-Balkánra való kiterjesztése kézzelfogható előnyökkel járna a polgárok és a

vállalkozások számára egyaránt, előmozdítva az emberek közötti kapcsolatokat, fellendítve a gazdasági kapcsolatokat, támogatva az oktatási csereprogramokat és megkönnyítve a turizmust;

61. felszólítja Észak-Macedóniát, hogy hangolja össze jogszabályait a közvetlen külföldi befektetések átvilágítására vonatkozó uniós vívmányokkal;

Környezetvédelem, biológiai sokféleség, energiaügy és közlekedés

62. felszólít a közlekedési és energetikai infrastruktúrába történő beruházások növelésére, valamint a közlekedés-, az energiapolitika és környezetvédelmi jogszabályok uniós normákhoz való közelítésének előmozdítására; kéri, hogy a nemzeti jogszabályokat hangolják össze az utasok jogaira vonatkozó uniós szabályokkal; hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az összeköttetéseket, és biztosítani kell az akadálytalan kereskedelmi forgalmat, különösen a közúti forgalomban; felszólít az uniós határregisztrációs rendszer végrehajtására, szem előtt tartva annak a hivatásos járművezetőkre és az ellátási láncokra gyakorolt hatását;

63. hangsúlyozza a határokon átnyúló összeköttetések, például a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) VIII. és X. folyosójának fontosságát, mivel azok elengedhetetlenek a szomszédos országokkal folytatott gazdasági együttműködés és az emberek közötti kapcsolatok erősítéséhez; számít a vállalt kötelezettségek hatékony végrehajtására; üdvözli a Bulgária és Észak-Macedónia közötti, egy határokon átnyúló vasúti alagút megépítéséről szóló megállapodást, amely döntő lépést jelent a VIII. folyosó mentén húzódó vasúti összeköttetés megvalósítása felé; megjegyzi, hogy a VIII. folyosó stratégiai jelentőséggel bír az EU és a NATO geostratégiai autonómiája szempontjából, és kulcsfontosságú logisztikai útvonalként szolgál a NATO déli szárnya mentén;

64. üdvözli az energiatörvény 2025. májusi elfogadását, de hangsúlyozza, hogy az ország továbbra is nagymértékben függ a széntől; szorgalmazza a megújuló energia gyors térnyerését és az energiahatékonyságra való fokozott összpontosítást, különösen az épületek esetében;

65. sajnálja, hogy kevés előrelépés történt a környezetvédelmi jogszabályok terén; sügrős intézkedéseket kér a levegő- és vízminőség, valamint a szennyvízkezelés terén, többek között a városi és vidéki területek vízellátási és szennyvízelvezetési infrastruktúrájának megnövelt és egyértelműen elkülönített nemzeti finanszírozása, lehetőség szerint a falusi vízrendszerek közművekbe való integrálása, egyértelműen kijelölt intézményi felelősségi körök, rendszeres egészségügyi és laboratóriumi ellenőrzések biztosítása és az eredmények nyilvános közzététele, valamint az ellenőrzési felügyelet megerősítése révén, beleértve a szabályozatlan, rosszul

karbantartott vagy szennyező rendszerekre vonatkozó szankciók bevezetését is;

66. aggodalommal veszi tudomásul a légszennyezés tartósan magas szintjét, különösen a városi területeken, amely szorosan kapcsolódik a szénégetéshez és a cementgyártáshoz; ezzel összefüggésben komoly aggodalmának ad hangot az ipari kibocsátások ellenőrzéséről szóló új törvénnyel kapcsolatban, és sürgeti a hatóságokat, hogy átlátható és inkluzív nyilvános eljárás keretében módosítsák azt, bevonva valamennyi érdekelt felet, különösen a környezetvédelmi szakértőket és a civil társadalmi szervezeteket; hangsúlyozza, hogy sürgősen javítani kell a levegőminőséget a városokban, többek között olyan intézkedések révén, mint az alacsony kibocsátású övezetek bevezetése és a modern, kevésbé szennyező tömegközlekedési járművek beszerzése;

67. aggodalommal veszi tudomásul a horizontális környezetvédelmi jogszabályok végrehajtása terén elért korlátozott előrelépést, és sürgeti Észak-Macedóniát, hogy teljes mértékben hangolja össze és hatékonyan hajtsa végre a környezeti hatásvizsgálatról[8] és a stratégiai környezeti vizsgálatról[9] szóló irányelveket, beleértve a kis vízenergia-projektekkel kapcsolatos másodlagos jogszabályokat is;

68. sürgeti Észak-Macedónia kormányát és a helyi hatóságokat, hogy javítsák a biológiai sokféleséggel kapcsolatos intézkedéseket, hozzanak létre hatékony jogi védelmet a Berni Egyezmény alapján kijelölt Emerald természeti területek számára, és gyorsítsák fel a jövőbeli Natura 2000 területek azonosítását és kijelölését; sürgeti Észak-Macedónia kormányát, hogy kezelje prioritásként és gyorsítsa fel egy új természetvédelmi törvény elfogadását, amely felváltja az elavult jogi keretet, és biztosítja az uniós élőhelyvédelmi[10] és madárvédelmi[11] irányelvekkel való teljes összhangot;

69. üdvözli, hogy Észak-Macedónia folyamatosan együttműködik Koszovóval és Albániával a határokon átnyúló Šar-hegység Nemzeti

---

8 Az Európai Parlament és a Tanács 2011/92/EU irányelve (2011. december 13.) az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 26., 2012.1.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

9 Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve (2001. június 27.) bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról (HL L 197., 2001.7.21., 30. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

10 A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről (HL L 206., 1992.7.22., 7. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

11 Az Európai Parlament és a Tanács 2009/147/EK irányelve (2009. november 30.) a vadon élő madarak védelméről (HL L 20., 2010.1.26., 7. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

Parkkal kapcsolatban; megismétli, hogy sürgősen el kell fogadni a Mavrovo Nemzeti Park újbóli létrehozásáról szóló törvényt, és véglegesíteni kell és hatékonyan végre kell hajtani annak irányítási tervét; ösztönzi a Jablanica felvételét a védett területek nemzeti jegyzékébe; sürgeti Észak-Macedóniát, hogy a regionális stratégiával összhangban és a szomszédos országokkal együttműködve dolgozzon ki és hajtson végre nemzeti cselekvési és gazdálkodási tervet a balkáni hiúz megőrzésére, többek között a kulcsfontosságú élőhelyek, köztük Mavrovo és Jablanica, valamint a határokon átnyúló területek közötti ökológiai összeköttetés fenntartása érdekében;

Regionális együttműködés és külpolitika

70. üdvözli Észak-Macedónia értékes és jelentős hozzájárulását a regionális együttműködéshez és stabilitáshoz, a regionális gazdasági és diplomáciai kezdeményezésekben, például a berlini folyamatban, a Nyugat-Balkánra vonatkozó növekedési tervben és a közös regionális piaci megállapodások végrehajtásában való részvétele révén;

71. felszólít a szomszédos országokkal folytatott párbeszéd és együttműködés melletti következetes elköteleződésre a regionális stabilitás megerősítése és a kölcsönös bizalom előmozdítása érdekében; felszólít a népek közötti kapcsolatok további előmozdítására Délkelet-Európában; hangsúlyozza a nemzetközi megállapodások, például a preszpa-tavi megállapodás és a Bulgáriával kötött, a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló szerződés jóhiszemű végrehajtásának fontosságát;

72. elismeri, hogy a macedónok történelmi jellegét illetően eltérő értelmezések léteznek; hangsúlyozza, hogy jelentésének nem célja az e kérdésekkel kapcsolatos tudományos diskurzus befolyásolása vagy korlátozása, és az ilyen értelmezések nem befolyásolják Észak-Macedónia uniós csatlakozás felé tett előrehaladásának értékelését, amely továbbra is a koppenhágai kritériumokban és a jószomszédi kapcsolatok elveiben gyökerezik; sürgeti az összes felet, hogy folytassák a Bulgária és Észak-Macedónia történelmi és oktatási kérdéseivel foglalkozó közös multidiszciplináris szakértői bizottság munkáját, ezáltal közelebb hozva egymáshoz a társadalmakat; elítél minden olyan kísérletet, amely történelmi műemlékek és/vagy műtárgyak eltávolítására irányul, beleértve az eredeti kulturális örökség lerombolását is; sajnálatát fejezi ki a bolgár feliratok megsemmisítése és meghamisítása miatt;

73. komoly aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló szerződés 12. cikke alapján létrehozott kormányközi vegyes bizottság legutóbbi ülését 2022. július 17-én tartották, és azóta nem került sor újabb ülésre; sürgeti Bulgária és Észak-Macedónia kormányát, hogy

mielőbb szervezzék meg a kormányközi vegyes bizottság harmadik ülését, hogy folytassák a szerződés és jegyzőkönyvei végrehajtását;

74. határozottan sürgeti Bulgária és Észak-Macedónia történelmi és oktatási kérdésekkel foglalkozó közös multidiszciplináris szakértői bizottságát, amelyet a barátságról, a jószomszédi viszonyról és az együttműködésről szóló, Bulgáriával kötött szerződés eredményeként hoztak létre, hogy egyértelmű és kézzelfogható eredményeket érjen el; hangsúlyozza, hogy a szövegeknek tükrözniük kell a két nép közös történelméből származó történelmi tények és számok objektív, hiteles és bizonyítékokon alapuló történelmi forrásokon és dokumentumokon, tudományos értelmezésen és történelmi eseményeken alapuló értelmezését, amint azt a Bulgáriával kötött szerződés második jegyzőkönyve előírja;

75. aggodalommal veszi tudomásul az Észak-Macedónia és az illiberális programot követő szerb kormány közötti egyre szorosabb kapcsolatokat; óva int továbbá Kína növekvő gazdasági és politikai befolyásától a régióban, különösen infrastrukturális projektek és hitelezés révén; ugyanilyen aggodalommal veszi tudomásul az arra irányuló orosz erőfeszítésekről szóló jelentéseket, hogy befolyást gyakoroljanak Észak-Macedóniában; felhívja az EU-t, hogy támogassa Észak-Macedóniát a vallási hálózatokon keresztül gyakorolt külső befolyással szembeni reziliencia megerősítésében; aggodalmát fejezi ki a régióban népszerűsített narratívák, például az úgynevezett „szerb világ” miatt, amelyek megkérdőjelezik országok szuverenitását és területi integritását;

76. emlékeztet, hogy meg kell nyitni az Észak-Macedóniában és Szerbiában őrzött jugoszláv titkosszolgálati archívumokat (UDBA és KOS); hangsúlyozza, hogy ezeket az archívumokat régiószerte meg kell nyitni a totalitárius múlt átlátható feldolgozása érdekében, a demokrácia, az elszámoltathatóság és az intézmények megerősítése céljából a Nyugat-Balkánon;

77. elismerését fejezi ki amiatt, hogy Észak-Macedónia erősen és régóta igazodik az EU kül-, biztonság- és védelempolitikájához, többek között a korlátozó intézkedésekre vonatkozóan is; sajnálja ugyanakkor, hogy a többségi uniós álláspont követése helyett egyre inkább a nemzetközi testületekben tartott fontos szavazásokon való tartózkodás irányába mutató tendencia figyelhető meg; felhívja ezért Észak-Macedónia kormányát, hogy kétség esetén igazodjon az EU-n belüli többségi álláspontho; kiemeli Észak-Macedónia geostratégiai jelentőségét és a NATO tagjaként betöltött fontos szerepét; üdvözli az ország aktív részvételét a közös biztonság és védelempolitika keretében folytatott uniós missziókban és műveletekben, valamint hozzájárulását az EU vezető szerepéhez a békefenntartás, a konfliktusmegelőzés és a nemzetközi válságkezelés terén; üdvözli Észak-Macedónia készségét az EU-val való együttműködés fokozására a biztonsági és védelmi partnerség keretében;

°

° °

78. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint az Észak-macedón Köztársaság elnökének, kormányának és parlamentjének.